

Список використаних джерел

1. Государственно-частное партнерство: теория и практика: учеб. пособие / В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев и др.; Гос. ун-т – Высш. шк. экономики. – М. : Издат. дом Гос. ун-та – Высш. шк. экономики, 2010. – 287 с.
2. Кредісов А.І., Білоус А.О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та його використання в Україні / А.І.Кредісов, А.О. Білоус. – Економіка України. -2016. – №2. – С.4-15.
3. Лендел О.М. Державно-приватне партнерство як форма інвестиційної взаємодії органів державної влади та регіональних бізнес – суб'єктів / О.М. Лендел – Економіка та держава. – 2016. – №10. – С.59-62.

УДК 338.48(043.2)

Синетар Е.О.

Мукачівський державний університет

editasynetar@gmail.com

МЕХАНІЗМИ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ТЕОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Туристичний сектор економіки України в останні роки демонструє позитивні зміни і стійку динаміку окремих показників. Проте, за умов наявності різноманітних і багатих рекреаційно-туристичних ресурсів, які виступають одним з чинників сталого розвитку туризму, в нашій країні спостерігається критично низький рівень освоєння, експлуатації та віддачі рекреаційно-туристичного потенціалу у порівнянні з іншими туристичними країнами, зокрема Європи. Крім того, у багатьох українських регіонах значно загострилася ситуація, коли ще не організувавши по-справжньому туризм, через забруднення знищується основа його розвитку – природне середовище, а, як відомо, розвиток туризму у першу чергу, залежить від якості довкілля та

природного різноманіття.

Світовий досвід накопичив систему знань про механізми та основні складові теорії сталого розвитку туризму, яка пов'язана з розумінням високої якості життя, узгодження відпочинку з іншими життєвими циклами людей, гуманізацією ресурсного туристично-рекреаційного потенціалу, розвитком нових видів туризму, методик активізації соціально-виховної та соціально-культурологічної ролі туризму.

Проблеми сутності, факторів, принципів та інструментів механізму сталого розвитку туризму набувають усе більшої гостроти й актуальності у працях вчених Є.Богданова, О.Дуровича, І.Зоріна, В.Квартального, М.Кабушкіна, В.Козирєва, Ф.Котлера, В.Федорченка, В.Цибуха.

Розвиток туризму в Україні у контексті Стратегії сталого розвитку досліджували В. К. Бабарицька, О. О. Любіцева, Т. І. Ткаченко, І. В. Смаль, В. В. Смаль, Л. М. Черчик та ін.

На думку Ткаченко Т.І., сталий розвиток характеризують:

1. Еволюційний характер та довготривалість розвитку. Людство не тільки затне, а й зобов'язане надати розвитку довготривалий характер, для того щоб воно відповідало потребам нинішніх людей, не позбавляючи при цьому майбутні покоління можливості задовольняти свої потреби у відпочинку та подорожах. Однією з передумов довготривалого характеру розвитку є еволюційність, оскільки різкі стрибкоподібні (революційні) зрушення в туризмі неможливі без забезпечення інституційними структурами, інфраструктурою та кадрами, зміни уявлення представників туристичного бізнесу та самих туристів про туристські цінності, що може призвести до зворотного напрямку його розвитку – негативного та несталого.

2. Екологічна коректність туристично-рекреаційної діяльності та туристичного бізнесу, сприяння збереженню та поетапному відтворенню цілісності природного середовища та культурної спадщини. Обсяги туристського руху на певну таксономічну одиницю або дестинацію не можуть збільшуватися необмежено навіть при всіх інших незмінних умовах навколишнього

середовища. Це аксіома, яку сьогодні вже не потрібно доказувати. При чому екологічна компонента притаманна не тільки раціональному використанню природоохоронних територій (природно-заповідний фонд) у туризмі, але й туристичним об'єктам, заснованим на використанні цих ресурсів - ландшафтні парки, міста-музеї, етнографічні музеї, палаци та замки з прилеглими парковими зонами та ін.

3. Збалансованість усіх складових елементів сталого розвитку туризму як соціо-еколого-економічної системи. Наявні обмеження у сфері експлуатації природних туристично-рекреаційних ресурсів певною мірою відносні, оскільки пов'язані зі здатністю біосфери справлятися з наслідками людської діяльності, структурою комплексу галузей певного регіону та ступенем пріоритетності туризму в ньому, рівнем соціальної організації, а також ступенем досягнень науки та техніки. Проте вагомість і ступінь розвитку кожної складової туристичної системи з часом може змінюватися, але до певних меж, за якими можливі але недопустимі негативні наслідки для будь-якої з них [1].

Як відомо, туристичне природокористування – це процес раціонального використання рекреаційно-туристичних ресурсів для туристичних потреб суспільства. Цей процес виконує наступні функції: соціальну – задоволення потреб у рекреації і туризмі; економічну – відтворення робочої сили, розширення сфери її застосування, прискорений розвиток туристичної інфраструктури на територіях інтенсивного туристичного природокористування; природоохоронну – попередження деградації природно-територіальних комплексів унаслідок туристичної діяльності.

Нині все більшого значення набуває соціальна і природоохоронна функції, які передбачають втілення в життя соціоекологоорієнтованої концепції туристичного природокористування. Головна мета реалізації цієї концепції – екологізація і гуманізація ринку туристичних ресурсів, а відтак паритет соціальних, екологічних та економічних інтересів суспільства [2, с.59].

Соціоекологоорієнтований ринок туристичних ресурсів, як зазначає Л. М. Черчик, — це те середовище, в якому сукупність ринкових механізмів

забезпечує прийняття та виконання рішень у сфері туристичного природокористування. Такий ринок повинен, у першу чергу, забезпечувати максимальне задоволення не лише індивідуальних, а й суспільних потреб, збереження та відтворення природних і культурно-історичних ресурсів, їх раціональне використання для здобуття відповідного економічного ефекту не тільки сьогодні, а й у довгостроковій перспективі [2, с.59].

Ринок туристичних ресурсів – це складана система. Екологічна складова цієї системи реалізується через встановлення пріоритетів цільового ефективного використання цінних природних туристичних ресурсів, не порушення, а їх відтворення з метою збереження їх для наступних поколінь, запобігання деградації природи, створення екологічно безпечних умов відпочинку. Зважаючи на це, в результаті рекреаційно-туристичного природокористування необхідно досягти не тільки туристичного, а й екологічного ефекту. Під рекреаційним ефектом слід розуміти якісну дію туристичних ресурсів, в результаті якої задовольняються будь-які рекреаційні потреби людини. Екологічний ефект вимірюється тими змінами у ресурсах і природному середовищі, які відбулися внаслідок їх туристичного використання. Цей ефект визначається співвідношенням між змінами, що відбулися у природному середовищі під час його експлуатації і гранично допустимими (так званими нормативними) змінами [3, с. 185].

Отже, розвиваючи туристичну галузь необхідно забезпечити: гармонізацію співіснування людини і природи; реалізацію права на справедливе задоволення потреб і рівність можливостей розвитку нинішнього і майбутнього поколінь; невід’ємність захисту навколишнього природного середовища в процесі розвитку суспільства.

Список використаних джерел

1. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія / Тетяна Іванівна Ткаченко. – 2-ге вид., випр. та доповн. – К.: КНТЕУ, 2009. – 463 с.

2. Черчик Л. М. Інституційні зміни в умовах становлення ринку рекреаційних ресурсів // Економіка України. – 2006. – № 4. – С. 59-65.

3. Блага М. М. Эколого-рекреационная эффективность природопользования: основные факторы/Л. М. Блага//Україна: географічні проблеми сталого розвитку: Зб. наук. праць. – К.: Обрії, 2004. – Т. 3. – С. 185-187.

УДК 338.48-6:37(043.2)

Смочко Н.М., Лаба Ю.В.

Мукачівський державний університет

natasmocho@gmail.com

ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ ТУРИЗМ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Сучасний туризм формується як суспільне явище, головною метою якого є самовдосконалення в процесі вивчення культурного та природного різноманіття під час дозвілля та відпочинку.

Освітній туризм це поїздки, під час яких турист поєднує відпочинок та навчання: відвідує заняття, брати участь в екскурсії з метою розширення світогляду, задоволення цікавості і отримання нової інформації. Рисою, що відрізняє освітній туризм є те, що він сприяє формуванню соціальної мобільності, професійних навичок, самоосвіти, стимулює інтелектуальний розвиток. Туризм визначається як «діяльність осіб, які подорожують і перебувають у місцях поза межами їхнього звичного середовища протягом періоду, що не перевищує одного року поспіль, в будь-яких цілях, окрім здійснення діяльності оплачуваною з джерел в місцях тимчасового перебування».

Спираючись на це формулювання, можна сказати, що сфера освітнього туризму охоплює різні види навчання і освіти, які здійснюються поза постійним

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>